

डॉ. वा.ना. बेडेकर
एकोणिसावा स्मृतीदिन
शुक्रवार, दिनांक १४ एप्रिल २०२३

विद्या प्रसारक मंडळ, ठाणे

विद्या प्रसारक मंडळ, ठाणे

डॉ. बेडेकर विद्या मंदिर, नौपाडा, ठाणे ४०० ६०२ दूरध्वनी : २५४२ ६२७०
गणपत्र : vpmt1935@gmail.com संकेतस्थळ : www.vpmthane.org

शैक्षणिक संस्थांचा समुह

अ.क्र.	संस्थेचे नाव	स्थापना वर्ष
१	डॉ. बेडेकर विद्या मंदिर - मराठी माध्यम शाळा (पूर्वीची रजिस्टर्ड खाजगी मराठी शाळा - १९३४)	१९५८
२	बा. ना. बांदोडकर विज्ञान महाविद्यालय (स्वायत्त) (राष्ट्रीय मुल्यांकन व प्रत्यायन परिषद - NAAC तर्फे पुनर्मुल्यांकित - 'अ' वर्ग)	१९६९
३	के. ग. जोशी कला व ना. गो. बेडेकर वाणिज्य महाविद्यालय (स्वायत्त) (राष्ट्रीय मुल्यांकन व प्रत्यायन परिषद - NAAC तर्फे पुनर्मुल्यांकित - 'अ' वर्ग)	१९६९
४	विप्रमंचे ठाणे नगरपालिका विधी महाविद्यालय (राष्ट्रीय मुल्यांकन व प्रत्यायन परिषद - NAAC तर्फे मुल्यांकित)	१९७२
५	विप्रमंचे डॉ. वा. ना. बेडेकर व्यवस्थापन अभ्यास संस्था (पूर्वीची औद्योगिक व्यवस्थापन अभ्यासक्रम संस्था), एआयसीटीई मान्यताप्राप्त	१९७३
६	सौ. आनंदीबाई केशव जोशी इंग्रजी माध्यम शाळा	१९७६
७	विद्या प्रसारक मंडळाचे तंत्रनिकेतन (राष्ट्रीय मुल्यांकन - NAB तर्फे मुल्यांकित एआयसीटीई मान्यताप्राप्त)	१९८३
८	विद्या प्रसारक मंडळाचे प्रगत अध्ययन केंद्र	१९९६
९	विप्रमंचे तंत्रनिकेतन - माहिती व तंत्रज्ञान केंद्र	२०००
१०	विप्रमंचे परदेशी भाषा अभ्यास केंद्र	२००८
११	विप्रमंचे संरक्षण व व्यूहरचना अभ्यास केंद्र	२००८
१२	विप्रमंची लंडन अॅकेडमी ऑफ एज्युकेशन अॅन्ड रिसर्च, लंडन	२००९
१३	विप्रमंचे आंतरराष्ट्रीय शिक्षण व संशोधन केंद्र	२००९
१४	विप्रमंचे महर्षी परशुराम अभियांत्रिकी महाविद्यालय, वेळणेश्वर, जिल्हा रत्नागिरी	२०१२
१५	विप्रमंची दुरस्थ शिक्षण संस्था	२०१२
१६	विप्रमंचे व्यवसाय आणि कौशल्य विकास प्रशिक्षण केंद्र	२०१४
१७	विप्रमंची ज्येष्ठ शास्त्रज्ञांची परिषद	२०१६
१८	विप्रमंच्या शैक्षणिक संस्थांचा संयुक्त रोजगार कक्ष	२०१७
१९	स्वरांजली, अभिजात भारतीय संगीताकरिता शैक्षणिक व्यासपीठ	२०१८
२०	विप्रमंची क्रीडा अकादमी	२०२१

विद्या प्रसारक मंडळाचे माजी अध्यक्ष डॉ. वा. ना. बेडेकर यांच्या एकोणिसाव्या स्मृतीदिनाचा कार्यक्रम शुक्रवार, दिनांक १४ एप्रिल २०२३ रोजी सकाळी ११.०० वाजता आयोजित केला आहे. या स्मृतीदिनानिमित्त 'विज्ञान प्रसाराची मूलतत्त्वे' या विषयावर श्री. अ.पां. देशपांडे यांचे व्याख्यान होईल.

तरी आपण सर्वांनी या कार्यक्रमास उपस्थित रहावे ही विनंती.

(डॉ. विजय वा. बेडेकर)

कार्याध्यक्ष

विद्या प्रसारक मंडळ, ठाणे

डॉ. वा.ना. बेडेकर
एकोणिसावा स्मृतीदिन
शुक्रवार, दिनांक १४ एप्रिल २०२३
सकाळी ११.०० वाजता

स्थळ :

थोरले बाजीराव पेशवे सभागृह,
ज्ञानद्वीप,
ठाणे महाविद्यालय परिसर,
चेंदणी, ठाणे (प.) - ४०० ६०१.

श्री. अनंत पांडुरंग देशपांडे

श्री. अ. पां. देशपांडे यांचे शिक्षण विद्युत आणि यांत्रिक अभियांत्रिकी मधून झाले. पुढे नोसील वगैरे विविध कारखान्यात सुमारे ३० ते ३५ वर्षे नोकरी केल्यावर त्यांनी स्वतःला सामाजिक कार्यात झोकून दिले. मराठी भाषेतून विज्ञानाचा प्रसार करण्याच्या हेतूने स्थापन झालेल्या मराठी विज्ञान परिषदेचे, ते गेली ४७ वर्षे मानद कार्यवाह पद भूषवित आहेत. शिवाय त्यांनी सुमारे २२ वर्षे नॅशनल सेंटर फॉर सायन्स कम्युनिकेटर्स संस्थेचे तसेच २५ वर्षे मुंबई मराठी ग्रंथ संग्रहालयाच्या घाटकोपर शाखेचे अध्यक्ष पद भूषविले आहे.

त्यांनी आजवर प्रामुख्याने विज्ञान विषयावर विविध वर्तमानपत्रे, मासिके, पुस्तके यात १९४२ लेख लिहिले असून आकाशवाणीवर २७०, दूरचित्रवाणीवर ६७ तर १३४६ जाहीर भाषणे इ. कार्यक्रम केले आहेत. सुमारे ७८ पुस्तके, वृत्तांत लिहिली वा संपादित वा अनुवादित केली. खगोल शास्त्रज्ञ प्रा. जयंत नारळीकर यांच्यावर पुणे दूरदर्शनसाठी ६० मिनिटांचा लघुपट बनवला. १९९६ साली इन्झालय येथे, १९९९ साली हैदराबाद येथे, २००० साली पुणे येथे, २००३ साली मुंबई येथे आणि २००५ साली ब्राझील येथे आंतरराष्ट्रीय परिषदा घेतल्या तर २००५ साली कॅनडा, २०११ साली शिकागो आणि २०१९ साली डलास येथे भाषणे दिली. आजवर राष्ट्रीय स्तरावर ६२ परिषदा आयोजित केल्या. महाराष्ट्र आणि गोव्यातील विद्यापीठांबरोबर आजवर अकरा विज्ञान कथा लेखन कार्यशाळा आयोजित केल्या. २०२० साली औरंगाबाद येथे भरलेल्या आंतरराष्ट्रीय विज्ञान कथा लेखनाच्या परिषदेत बीज भाषण दिले. गेली ६ वर्षे महाराष्ट्र शासनाच्या विश्वकोशासाठी समन्वयक म्हणून काम पाहत आहेत.

श्री. देशपांडे यांना विविध पुरस्कारांनी सन्मानित करण्यात आले आहे जसे : भारत सरकारच्या विज्ञान आणि तंत्रज्ञान खात्यातर्फे विज्ञान प्रसारासाठी पुरस्कार (१९९९), महाराष्ट्र साहित्य परिषद, पुणे यांचा विज्ञान ग्रंथकार पुरस्कार (२००६), महाराष्ट्र अकादमी ऑफ सायन्सेसची फेलोशिप (२०११), इंडियन नॅशनल सायन्स अकादमी, दिल्ली यांचा प्रादेशिक भाषेतील विज्ञान प्रसाराचा इंदिरा गांधी पुरस्कार (२०१९).

प्रथम स्मृतीदिन - विषय : भारत आणि संगणक; **वक्ता** : डॉ. दीपक फाटक

द्वितीय स्मृतीदिन - विषय : जागतिक अर्थकारणात आशियाई वर्चस्वासाठी शिक्षणाचे महत्त्व; **वक्ता** : प्रा. वाय. के. भूषण

तृतीय स्मृतीदिन - विषय : जागतिकीकरण आणि भारतीय अर्थकारण - परिणाम आणि दिशा; **वक्ता** : डॉ. विष्णू कान्हेरे

चतुर्थ स्मृतीदिन - विषय : भारतीय दर्शनशास्त्रामधील घटितार्थशास्त्र आणि विरचना; **वक्ता** : डॉ. आर. बाळसुब्रमनियन

पाचवा स्मृतीदिन - विषय : विज्ञान आणि समाज : वसाहतवादाच्या पार्श्वभूमीवर ध्यायचा बोध; **वक्ता** : डॉ. दीपक कुमार

सहावा स्मृतीदिन - विषय : ऐतिहासिक दृष्टीकोनातून भारतीय विज्ञान व धर्म; **वक्ता** : प्रा. वी. व्ही. सुब्बारायप्पा

सातवा स्मृतीदिन - विषय : शैक्षणिक उत्तमतेकरिता स्वायत्ततेची गरज?; **वक्ता** : प्रा. राम ताकवले

आठवा स्मृतीदिन - विषय : महाराष्ट्राची सांस्कृतिक जडण-घडण - पुरातत्वीय पुरावा; **वक्ता** : डॉ. म. के. ढवळीकर

नववा स्मृतीदिन - विषय : कॅलक्युलसचा विकास आणि उगम भारतामध्ये; **वक्ता** : प्रा. रामासुब्रमनियन

दहावा स्मृतीदिन - विषय : सामुहिक अध्ययन, सुसंस्कृत समाजनिर्मितीचे एक साधन; **वक्ता** : प्रा. बी. के. पासी

अकरावा स्मृतीदिन - विषय : कलेतिहास, पुरातत्त्व आणि प्रतिमा - विज्ञान; **वक्ता** : डॉ. अरविंद जामखेडकर

बारावा स्मृतीदिन - विषय : आपले अस्तित्त्व; **वक्ता** : प्रा. डॉ. गो. ब. देगलुरकर

तेरावा स्मृतीदिन - विषय : जागतिक स्तरावरील संस्कृत; **वक्ता** : प्रा. डॉ. श्रीकान्त बहुलकर

चौदावा स्मृतीदिन - विषय : भारतीय गणित परंपरा; **वक्ता** : प्रा. दिलीप गोटखिंडीकर

पंधरावा स्मृतीदिन - विषय : बातमी मागची बातमी; **वक्ता** : श्री. जयप्रकाश प्रधान

सोळावा स्मृतीदिन - (करोना महामारीमुळे स्मृतीदिन कार्यक्रम आयोजित करण्यात आला नाही.)

सतरावा स्मृतीदिन - विषय : सर एम. विरखेस्वरया - दिग्गज राष्ट्र निर्माते; **वक्ता** : श्री. शिवप्रसाद खेणेद

अठरावा स्मृतीदिन - विषय : भारतीय खगोलशास्त्राचा उगम आणि विकास; **वक्ता** : प्रा. मायांक वाहिया